أحكام الحج والعمرة – اللغة البشتو

د حج د احکامو پیژندنه

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
وتوعية الجاليات بالزلفي

أحكام الحج والعمرة

أعده وترجمه للغة البشتو

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ٨/١٤٣٩هـ

ح) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي
أحكام الحج والعمرة- الزلفي، ١٤٣٩هـ
ردمك: ١-٩-٠-٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨
(النص باللغة البشتو)
١- ٢- العمرة أ- العنوان

ديوي ٥٢٥,٢ ١٤٣٩/٦٣٥٥

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٥
ردمك: ١-٩-٠-٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

د حج د احکامو پیژندنه

د حج حکم او فضیلت :حج کول په ټول عمر کښې یو ځل په هر سړی او زنانه باندے واجب دی، د اسلام د ارکانو نه پنځم رکن دے، الله پاک فرمائی:[وَلِلّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً]. {آل عمران:۹۷ ترجمه: د الله دپاره په خلقو باندے زیارت د بیت الله دے د چا چه د لارے وس وی. او د الله رسول ﷺ فرمائی : **بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا**

رَسُولُ اللهِ،وَإِقَامِ الصَّلاَةِ،وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَالْحَجِّ ،وَصَوْمِ رَمَضَانَ "متفق عليه. ترجمه: بناء د اسلام په پنځو ستنو باندے ده، ګواهی کول ددے خبرے چه نشته حقدار د بندګئ سیوا د الله پاک نه، او محمد ﷺ د الله رسول دے، د مونځ پابندی کول، زكات ادا كول، حج كول، او د رمضان روژے نیول .حج په هغه غوره عملونو کښې دے چه الله ته د نزدیکت سبب دے . رسول ﷺ فرمائیلی دی : «**مَنْ حَجَّ هَذَا الْبَيْتَ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّه**». متفق عليه **ترجمه:** چا چه حج

وکړو ددې کور او د (جماع د کوروالی) شهوت خبرې ونکړی، او نه ئې د ګناه کار وکړو واپس به شی (د ګناهونونه پاک) لکه څنګه چه د مور نه پیدا شوې وی.

د حج شرطونه:

هر بالغ عاقل مسلمان باندې حج کول واجب دی چه استطاعت لری، استطاعت دیته وائی چه دومره خرچه ورسره وی چه د تللو راتللو او د خوراک څښاک، او لباس دپاره کافی شی، او خپل

اهل ته هم نفقه پریږدی، او دغه رنګه مرض او د دشمن یره نوی، او د زنانه دپاره محرم سره تلل هم شرط دے، او که زنانه په حالت د عدت کښې وی بیا ورله هم دحج دپاره تلل جائز ندی ځکه چه الله تعالی د عدت والا زنانه دپاره د کورونو نه وتل منع کړے دے، بس د هر چا دپاره یو مانع د دغه موانعو نه چه موجود شی هغه باندے حج نشته دے .

د حج آداب :

۱=د حاجی دپاره د سفر کولو نه مخکښې

د حج په احکامو باندے ځان پوهه کول ضروری دی، که د کتاب د لوستلو په واسطه وی، او که د عالم نه دپوښتنے په ذریعه وی، خو ځان پوهه کول لازم دی

۲= د حاجی دپاره د صالح ملګری په ملګرتیا باندے حرص پکار دے چه په خیر کښې ورسره مدد وکړی، او د بدو نه ئے منع کړی خاصکر د عالم یا د طالب العلم سره ملګرتیا وکړی .

۳= د حاجی دپاره په خپل حج باندے د الله رضاء مقصد ګرځول ضروری دی.

٤= د فضول خبرونه خپله ژبه ساتل .

٥= د الله تعالى ذكر او دعاګانے ډيرے كول پكار دى .

٦= نورو خلقو ته ضرر نه رسول .

٧= زنانه لره پكار دى چه د خپل ستر او پردے ډير خيال وساتى، د سرو د ګنړے نه ځان وساتى .

٨= د حاجى په زړه كښې دِے دا خبره حاضره وى چه زه په عبادت كښې يم، سياحت او سيل نه دے، بعض خلق حج

د سیل او چکر موقعه کنړي، په هغے کښې تصویران وغیره وباسی دا ګناه ده .

الاحرام :

احرام اصل کښي (په مناسکو د حج کښې د داخلیدلو نیت) ته وائی، څوک چه د حج او عمرے اراده لری، هغه باندے احرام واجب دے، حج کونکے یا عمره کونکے چه د مکے د خارج نه راځی، هغه به احرام د هغه میقات نه تړی کوم چه د رسول الله ﷺ په ژبه

مبارکه مقرر شوی دی، هغه په لاتدنی ډول دی:

۱- ذو الحُليفة : د ا د اهل مدينه او د مدينے د جهت نه چه څوک راځی د هغوی دپاره ميقات دے، اوس ورته (أبيار على) وائی .

۲- الجُحفه : دا رابغ سره نزدے یو ورکوټے کلے دے، اوس خلق د رابغ نه احرام تړی، دا د شام والو دپاره ميقات دے .۳- قرن المنازل : (السبيل الكبير)

دا طائف ته نزدے علاقه ده، د نجد والو دپاره میقات دے .

٤-یلملم : د مکے نه ۹۰کلومیټره فاصله باندے دے، د یمن والو دپاره میقات دے ٥-ذات عرق : د عراق والو دپاره میقات دے . دا ځایونه نبی کریم ﷺ مقرر کړے دے د دغه خلقو دپاره او هر هغه څوک چه پدے باندے تیریږی په نیت د حج او عمرے اوسیدونکے د مکے او هغه څوک چه مکه کښې ئے

ځان د احرام نه حلال کړیدے هغوی به احرام د خپل ځائ نه تړی .

احرام کښې سنت طریقے :

هغه کارونه چه د احرام نه مخکښې کول پکار وی. :۱-نوکان کټ کول، د تخرګونو نه ویخته کټ کول، بریتان کټ کول، د نامه نه لاندے ویخته خرئیل، غسل کول، خوشبو استعمالول مخکښې د احرام نه صرف په بدن باندے نه په کپړو د احرام باندے .

۲-کنډلے شوے کپړے ویستل، صرف لنګ او څادر اچول، او زنانه هر قسم کپړے اچولے شی صرف د ستر به ډیر اهتمام کوی چه د زینت ځایونه ئے ښکاره نه شی، مخ ته نقاب او لاسونوته دستانے به نه اچوی لیکن د پردو سړو نه به خپل ستر کوی .

۳- مسجد ته تلل راتلل د مونځ دپاره که د مونځ وخت وی .

او دوه رکعات تحیة الوضوء کول پس ددے نه به احرام وتړی .

د حج طریقے :

د حج د کولو درے قسمه طریقے دی :

۱-حج تمتع، ددے طریقه داده چه حاجی د حج په میاشتو کښې د عمرے دپاره احرام وتړی، او د عمرے نه بعد ځان د احرام نه حلال کړی، او بیا په مکه کښې وسیږی چه کله اتمه (۸) ورځ د ذی الحجه راشی نو د ځپل ځائ نه د حج دپاره احرام وتړی، او کله چه د میقات نه ورتیریږی نو داسے دعا به وائی : **(لَبَّيْكَ عُمْرَةً مُتَمَتعا بها الي الحج)**

يعنى د عمرے دپاره لبيک وايم ددے نه بعد به حج كوم، حج تمتع د ټولو نه افضله طريقه ده، كچرته يو حاجى مكے ته راشى مخكښې د حج د ورځو نه، او بيا روستو د خپل د اوسيدو د ځائ نه د حج دپاره احرام تړى، نو وائى به : (لبيک حجا) پدے صورت كښې په حاجى باندے يوه هديه قربانى كول دى، يو ګډ د يو شخص نه كافى كيږى، او يو د اوښانو يا د غواګانو نه د اُووه (۷) كسانو دپاره كافى كيږى .

۲-**حج قِران،** ددے طریقه داده چه د عمرے او د حج دپاره به یوځائ احرام وتړی، د احرام د تړلو په وخت کښې به ووائی : (لبیک عمرة وحجا) یعنی د عمرے او دحج دپاره لبیک وایم، معني ئے دا ده : اے الله ! زه تا ته په حج او عمرے سره حاضر یم او ستا حکم ته تیار ولاړیم. د عمرے کولو نه بعد به ځان نه حلالوی تر یوم النحر (د اختر ورځے) پورے، دا قسم حج اکثر هغه خلق کولے شی چه د ۸ ذی الحجه نه لږ مخکښې راشی، او د حج پورے په احرام

کنبي وی، او د ځان سره به هدیه هم بوځی، پدے طریقه حج کنبي هم قرباني کول لازم دی.

۳-**حج اِفراد،** ددے قسم حج طريقه دا ده چه د حج نیت به صرف وکړی د میقات نه به ووائی : (**لَبَّيْكَ حَجًّا**)، یعنی د حج دپاره لبیک induction وایم، پدے طريقه کنبي قربانی کول لازم نه دي .حاجی صاحب که جهاز کنبي راځی نو د جهاز میقات ته رارسیدو نه مخکنبي به احرام وتړی، کچرته د میقات (برابروالے) محاذات

پیژندل ورته مشکل وی، نو مخکښې احرام تړل هم جائز دے، کوم کارونه چه میقات سره کول پکار دی مثلاً صفائی کول، خوشبو لګول، نوکان کټ کول وغیره، د مخکښې نه کول پکار دی، جهاز کښې د کیناستلو نه مخکښې د احرام کپړه به واچوی، یا دِے په جهاز کښې واچوی، د میقات سره به بیا صرف نیت وکړی.

احرام کښې د داخلیدلو طریقه : احرام کښې داخلیدو دپاره به پدے طریقه نیت

کولےشی :۱-د حج تمتع دپاره د احرام طریقه داده : (لبیک عمرة متمتعا بها الی الحج) یعنی د عمرے دپاره لبیک وایم، د عمرے نه بعد د حج کولو نیت لرم .

۲-که حج قِران کوی نو داسے به وائی : (**لَبَّيْكَ عُمْرَةً وَحَجًّا**) د عمرے او د حج دپاره لبیک وایم. چه عمره او حج په یو احرام باندے کوی .

۳-که حج اِفراد کوی نو داسے به وائی : (لبیک حجا)، د حج دپاره لبیک وایم . د احرام نه پس تلبیه وئیل سنت دی، تر

د طواف شروع کيدو پورے، د تلبيه الفاظ دا دی : (**لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لاَ شَرِيكَ لَك**) .ترجمه .حاضريم اے الله زه حاضر يم ستا هيس شريك نشته زه حاضريم يقينا ټول حمدونه او نعمتونه ستا دپاره دی او بادشاهی هم ستا ده ستا هيس شريك نشه دے

د محرم دپاره حرام شوی کارونه :

بعض کارونه د احرام نه مخکښې د محرم دپاره جائز وی، خو د احرام نه پس

وربانددے حرام شی ځکه چه اُوس په عبادت کښې داخل شو، محرم باندے دا لاندینی کارونه حرام دی:

۱-د سر او د بدن د نورے حصے نه ویخته لرے کول حرام دی، لیکن د ضرورت مطابق په نرمئ سره سر ګرولے شی.

۲-نوکان کټ کول، مګر که یونوک مات شی، یا درد کوی نو د هغے په لرے کولو کښې هم څه حرج نشته دے.

۳- خوشبواستعمالول اوخوشبودار صابون استعمالول هم منع دی.

٤- د خپلے ښځے سره کوروالے کول، نکاح کول، بدن لګول په شهوت سره، د خپلے ښځے مخ خکلول، شهوت سره کتل وغیره حرام دی .

٥-لاسونو ته دستانے اچول .

٦- د حیواناتو یا د مارغانو ښکار کول د احرام په حالت کښې حرام دی .

دا هغه کارونه وو چه سړو او ښځو ټولو دپاره حرام وو .

هغه کارونه چه صرف د سړو دپاره حرام دی هغه دا دي :

۱–ګنډلے شوے کپړه. البته د ضرورت مطابق بِلټ، (د ملا نه تاو شوے پټۍ) ګهړۍ، چشمے، او ددے په شان د ضرورت څیزونه استعمالول جائز دی .

۲–براهِ راست خپل سر نشی پټولے که براه راست نوی بیا څه حرج نشته دے لکه چهترۍ، موټر، بس، خیمه وغیره سره سر پټول جائز دی .

۳–خپو ته جرابے اچول جائز ندی، کچرته پیزار نوی، بیا د څرمنے موزے

اچولے شی، لیکن پړکی (ګیټۍ) به بنکاره کوی.

ددے ممنوع څیزونو استعمال په درے قسمه دے:

۱- بغیر د عذر نه یو څیز استعمالول، پدے صورت کښې به دغه انسان ګنهګار وی، او فدیه به هم ورکوی.

۲- که د خاص ضرروت مطابق استعمال کړی، نو ګنهګار ندے، البته فدیه به ورکوی.

۳-که د عذر د وجه نه دغه منع شوے خیز استعمال کړي، مثلاً د یوے مسئلے علم ورسره نوی، یا ترے هیره شوی وی یا مجبوره شوے وی، پدے صورت کښې نه ګنهګار دے، او نه ورباندے فدیه شته دے ،

د طواف طریقه :

مسجد حرام ته د ورداخلیدو په وخت کښې به ښئ خپه مخکښې کړی، دا سنت طریقه ده، او دا دعاء به ووائی : **(بِسْمِ اللهِ، وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللهِ، اللَّهُمَّ**

اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي،وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ).
ترجمه: شروع کوم په نوم د الله سره، درود او سلام دِے وی په رسول الله ﷺ باندے، اے الله! بخنه وکړه ماته د ګناهونو زما، او کولاوے کړه ما ته دروازے د رحمت خپل. (ابن ماجه)
عامو مساجدو ته د داخلیدلو هم دغه طریقه ده، ددے نه پس به کعبے طرفته روان شی د طواف دپاره.

۱-د حجر اسود خوا ته به لاړشی، که ممکنه وی په بنی لاس باندے به حجر

اسود مسحه کړی، بسم الله، الله اکبر به ووائی، که ممکنه وی نو خکل دِے ئے کړی، یا دِے ورسره لاس مسحه کړی، او بیا دِے لاس خکل کړی، او که دا ممکن نوی بیا به د لرے نه په لاس باندے اشاره وکړی، او الله اکبر به ووائی، لاس به نه خکلوی،بیا به خپل ګس طرف ته کعبه کړی، او طواف به شروع کړی، د طواف په دوران کښې څه مخصوص دعاء نشته دے، د ځان دپاره یا د نورو مؤمنانو دپاره هر قسمه

دعاء غوښتلے شی، د قرآن کریم تلاوت هم کولے شی.

۲-کله چه رکن یمانی ته ورسیږی نو که ممکنه وی لاس باندے به ئے مسحه کړی، او بسم الله الله اکبر به ووائی، او لاس به نه خکلوی، کچرته لاس لګول ممکن نوی، نو همداسے به تیریږی او په لاس سره به اشاره نکوی او نه به الله اکبر وائی، د رکن یمانی او د حجر اسود مینځ کښې به دا دعاء وائی :(رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا

عَذَابَ النَّارِ) .ترجمه : اے ربه راکړه مونږه ته په دنیا کښې ښه حالت او په آخرت کښې ښه حالت، او بچ وساته مونږ لره د عذاب د اُور نه .

۳-کله چه حجر اسود ته ورسیږی نو که ممکن وی، خکل به ئے کړی او یا به ورته اشاره وکړی، او الله اکبر به ووائی، پدے طریقه په اُووه چکرو کښې یو چکر پوره شو نو باقي اُووه چکرے به پدے طریقه پوره کړی .

٤- پدے طريقه باندے به اُووه چکرے پوره کړی، حجر اسود سره چه تيريږی الله اکبر به ووائی، اولنی درے چکرو کښې به رمل کوي (يعني واړه واړه قدمونه به په جلتئ سره اخلي) او باقی چکرو کښې به عام مزل سره ځی، په طواف کښې اضطباع (يوه اُوږه ښکاره کول) سنت طريقه ده، د اضطباع طريقه داده چه څادر به د ښی ووږے د لاندے او د گسے ووږے دپاسه واچوی، اضطباع په اولنی طواف کښې کول پکار دی، او په غير د طواف نه هم اضطباع نشته. ٥-د طواف د

پوره کولو نه پس به د مقام ابراهیم نه روستو دوه رکعاته د طواف وکړی چه مقام ابراهیم د مونځ کونکي او د کعبے په مینځ کي راشی، د مونځ په حالت کښې به دواړه اُووږے پټې کړی، په اولنی رکعت کښي به : [قُلْ يَا أَيُّهَا الكَافِرُونَ] یعني سورة الکافرون. او په دویم رکعت کښې به [قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ] سورت الاخلاص تلاوت کړی، که د مقام ابراهیم سره د خلقو د ډیروالي د وجے نه ممکن نه وی، بیا په مسجدحرام کښې چه هرځائ وشی جائز دی .

صفا او مروه کښې سعی کول :

د طواف نه پس به سعی کیدلے شی، اول به صفا طرفته مخامخ شی، او دا آیت به ولولی : [إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ اللّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ] {البقرة :١٥٨} ترجمه: يقينا د صفا او مروه غونډۍ د الله د دين نښخے دی، نو څوک چه د بيت الله حج يا عمره کوی، هغه باندے ددے دواړو سعی کولو کښې ځه ګناه نشته دے، او

څوک چه د زړه په خوشحالئ سره نیکی کوی نو یقیناً الله تعالی قدردان او په هرڅه باندے پوهه دی . صفا ته دومره ختل پکار دی چه کعبه ورته په نظر باندے راشی، کعبے ته به مخامخ لاس اُوچت کړی، او دا دعاء به درے کرته ووائی :"**لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كَلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ**)، ددے نه پس به دعاء وغواړی، او بیا به مروه طرفته روان شی، د شنو راډونو مینځ کښې منډه وهل

پکار دی، تیزه منډه پکار ده څومره
چه کیدلے شی خو صرف د سړو دپاره،
او د ښځو دپاره منډه نشته دے، کله چه
مروه ته ورسیږی نو قبلے طرفته به مخ
کړی او دعاء به وغواړی لکه څرنګه
چه صفا کښې ئے غوښتلے وه، دسعی په
اُووه چکرو کښې یوچکر پوره شو، ددے
پشان به اُووه چکرے پوره کوی، د صفا
نه شروع او مروه باندے به سعی ختموی
.حاجی که نیت د حج تمتع کړے وی نو
د سعی کولو نه پس به د سر ویخته کټ
کړی، او عمره به پوره کړی، پدے سره د

احرام نه حلال شو، خپلے کپړے به واغوندي. کله چه د ذی الحجه اتمه ورځ راشی، نو د خپل د اُوسیدو د ځائ نه به احرام وتړی په هغه طریقه باندے چه څنګه ئے د عمرے دپاره احرام تړلے وو، د حج نیت به وکړی، او دا تلبیه به وائی : (**لَبَّيْكَ حَجًّا) لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لاَ شَرِيكَ لَك**")البته څوک چه حج قِران یا حج اِفراد کوی هغه به د سعی نه پس ویخته نه کټ کوی احرام کښې به وسیږی .

اتم (۸) ذی الحجه :

پدے ورځ باندے حاجی صاحب منی ته ځی، او د ماسپخین، مازیګر، ماښام او ماسخوتن او د صبا مونځونه به په قصر سره کوی، البته جمع بین الصلاتین به نه کوی.

۹- نهم ذی الحجه (یوم عرفه) :

پدے ورځ باندے به حاجی صاحب یو څو کارونه کوی:

۱= د نمر د راختلو نه پس به حاجی د عرفات میدان ته ځی، او د نمر د پریوتو

پورے به عرفات کښې وی، د ماسپخین او مازیګر مونځ به یوځائ په قصر سره(دوه دوه رکعاته)کوی، کله چه زوال وشی، بیا به د مونځ نه بعد ځان فارغه کړی د ذکر، دعاء او تلبیه دپاره، پدے ورځ باندے ډیرے دعاګانے او الله رب العالمین ته عاجزی کول پکار دی، د خپل ځان دپاره د مور او پلار او عامو مسلمانانو دپاره دعاء پکار ده، په دعاء کښې لاس اُوچتول سنت طریقه ده، عرفات کښې وقوف کول د ارکانو د حج نه دی، څوک چه په عرفات کښې

وقوف ونه کړی، د هغه حج نه کیږی، عرفات کښې د وقوف وخت د نهمے ورځے د ذی الحجه د نمر د راختلونه تر د لسمے ورځے د صباح د راختو پورے دے، بس څوک چه اِیسار شو د ورځے یا د شپے په څه حصه کښې د دغه ورځو نه، نو حج ئے صحیح دے، لیکن حاجی صاحب به پوره کوشش کوی چه د عرفات حدود ته ورداخل شی .

۲= کله چه د عرفے په ورځ نمر پریوځی نو خه په اطمینان سره به مزدلفے طرف ته

روان شی، او په اُوچت آواز سره به تلبیه وائی . مزدلفے ته رسیدو سره به د ماښام او د ماسخوتن مونځونه په جمع سره قصر وکړی، د مونځ نه بعد به د خوراک څښاک بندوبست وکړی، او بیا به اُوده شی چه د سهار مونځ ته ترو تازه شی .

- ذی الحجه (د لوئے اختر ورځ) :

۱= د اختر په ورځ چه حاجی صاحب د سهار مونځ وکړی، خپل ځائ باندے به کینی، او اذکار او دعاګانے به غواړی تردے چه تیاره ختمه شی .۲=د نمر د

راختونه مخکښې به منی طرف ته روان شی، او په اُوچت آواز به تلبیه وائی، د شیطان ویشتلو دپاره به واړه واړه اُووه (۷) کانړی راغونډ کړی .

۳= تلبیه به وائی تردے چه جمرة الکبری (لوئی شیطان) ته ورسیږی، د هغه په ویشتلو به شروع وکړی په یو یو کانړی به ئی ولی او هر کانړی سره به الله اکبر وائی .٤= د شیطان د ویشتلو نه پس قربانی کول دی، کچرته حج تمتع یا حج قِران کوی نو مستحب داده چه د خپلے

قربانئ نه خوراک وکړی، او نورو ته ئے هدیه او صدقه کړی که ممکن وی.
٥= د قربانی نه پس به حلق الرأس وکړی یعني د سر ویخته به وخرئیوي، اویا به قصر (ورکوتی) کړی، خو حلق افضل دے، د زنانه دپاره صرف (قصر) دے یعنی دهرے کونځئ نه به د کوتے د سر په مقدار ویخته کټ کړی (تقریبا درے سینتی میټره)ددے نه پس حاجی صاحب د احرام نه حلال شو، کوم کارونه چه کول ئے حرام وو لکه ویخته، نوکان کټ کول وغیره، هر څه ورله جائز

شول لیکن نکاح (خپلے ښځے سره نزدیکت) نشی کولے ترڅو پورے چه د بیت الله طواف ئے نوی کړی .

٦= طواف الافاضة کول:د طواف نه پس دوه رکعاته مونځ د طواف کول، او بیا په صفا او مروه کښې سعی کول، کله چه حج تمتع وی ځکه چه حج قِران، یا حج اِفراد کونکے اول د طواف قدوم سره سعی کړیده چه هغه سعی د حج وه، کچرته هغه سعی نوی کړی بیا سعی کول وربانده لازم دی، د صفا او مروه

د سعی نه پس ټول ممنوع څيزونه حلال شی کوم چه د احرام د وجه نه حرام شوی وو.

۷= حاجی صاحب باندے لازم دی چه يولسمه او دولسمه شپه منی کښې وکړی (يعنی د شپے اکثره حصه منی کښې تيره کړی) او ديارلسمه شپه تيرول هم جائز دی، څوک چه اراده د روستوالي لری .د اختر په ورځ د اعمالو ترتيب دا دے : رمئے (شيطان ويشتل) نحر (قربانی) حلق (ويخته کټ کول)، طواف کول دا ترتيب

سنت دے،لیکن یوعمل مخکښې روستو شی نو څه حرج نشته دے

۱۱-ذی الحجه (یولسمه ورځ) :

پدے ورځ حاجی صاحب باندے د شیطانانو ویشتل لازم دی د نمر د زوال نه روستو به شروع کوی، د زوال نه مخکښې ویشتل جائز ندی، د بلے ورځے د صبا راختو پورے ویشتل جائز دی، اول به جمرة الصغری (ورکوټی شیطان) وولی بیا جمرة الوسطی (مینځنی شیطان) او بیا جمرة الکبری (لوئی شیطان) د زوال

نه پس تر د بلے ورځے د صبا راختو پورے ویشتلے شی .

د جمرات ویشتلو طریقه داده :

د ځان سره(۲۱) یو دپاسه شل واړه واړه کانړی راواخلی، او د ورکوټی شیطان خوا ته به لاړشی، په یو یو کانړی باندے به ئے اُووه ځل وولی، او هر کانړی سره به الله اکبر وائی، بیا سنت طریقه داده چه لږ ښی طرفته شی، او اُوږده دعاء وغواړی، ددے نه پس د مینځنی شیطان خوا ته ورشی او اُووه کانړو باندے به ئے

وولی، د هرګوزار سره به الله اکبر وائی، بیا سنت طریقه داده چه کس طرفته به ودریږی، او دعاء به وغواړی .ددے نه پس به لاړے شی لوئی شطان ته، په هغه مخکنئ طریقه به ئے وولی، د هر کانړی سره به الله اکبر وائی، ددے نه پس به نه ودریږی .

۱۲-دولسمه ذی الحجه :

۱= پدے ورځ به حاجی هغه څه کوی چه په یولسم (۱۱) د ذی الحجه باندے ئے څه کړی وی.کچرته یو حاجی

صاحب غواړی چه تر (۱۳) ذی الحجه
پورے ایسار شی، نو هغه کارونه به کوی
کوم چه مخکښې دوه ورځو کښې کړی
وی .د شیطان د ویشتلونه روستو به
حاجی صاحب بیت الله ته د طواف
الوداع دپاره ځی، د طواف د اُووه چکرو
نه پس به دوه رکعاته د طواف که ممکن
وی د مقام ابراهیم نه شاته وکړی، او که
ځائ نوی نو بیا د مسجد په هر ځائ
کښې کیدلے شی .دا طواف په هغه
زنانه باندے نشته چه مریضه وی
(حائضه، یا نفاسه)د حاجی صاحب

دپاره دا هم جائز دی چه طواف اِفاضه (د اختر د ورځے طواف) روستو کړی دولسم د ذی الحجه یا دیارلسم د ذی الحجه ته، خو بیا به صرف د طواف الافاضة نیت کوی، او دا طواف به د طواف الوداع په ځائ کافی شی .د طواف الوداع نه روستو مکه کښې بغیر د ضرورت نه ایساریدل ندی پکار، کچرته ډیر وخت دپاره پاتے شی، نو دوباره به طواف الوداع کوی.

د حج ارکان

١: الاحرام .

٢: الوقوف بعرفة.

٣: طواف الافاضة .

٤: السعی بین الصفا والمروه.

چا چه پدے ارکانو کښې څه پریښودل حج ئے صحیح ندے.

واجبات الحج :

١= د میقات نه اِحرام تړل

٢= عرفات کښې وقوف کول د نمر پریوتو پورے، څوک چه د ورځے وقوف کوی .

٣= مزدلفه کښې شپه کول تر صبا پورے چه خه تیاره ختمه شی مګر بوډاګان او زنانه د نیمے شپے هم تللے شی . ٤= منی کښې د اختر نه روستو دوه یا درے شپے تیرول (ایام التشریق) .

٥= دغه ایام التشریق کښې د شیطان ویشتل (رمی الجمرات)

٦= د سر ویخته کټ کول یا ورکوټے کول .٧= طواف الوداع

پدی مذکوره څیزونو کښې چه د چا نه یو پاتے شو نو دم به ورکوی، ګډه یا د

غواء اُومه حصه او یا د اُوښ اُوومه حصه به قربانی کوی، او د حرم په مسکینانو باندے به ئے تقسیموی .

د مسجد نبوی ﷺ زیارت

د مسجد نبوی زیارت د مونځ کولو دپاره مستحب دے ځکه حدیث کښې راغلی دی :«**صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلاَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ**» .ترجمه: رسول الله ﷺ فرمائیلي دی چه زما پدے جومات کښې یو مونځ د زرو مونځونو نه غوره دے په نورو جوماتونو کښې

سیوا د مسجد حرام نه، ځکه هغه کښې یو مونځ په یو لاکه دے، ددے مسجد دپاره په کال کښې څه خاص وخت مقرر نشته، او نه د حج حصه ده، هر وخت یو مؤمن د نبی کریم ﷺ د قبر زیارت کولے شی، او د هغه د دوه صحابه کرامو ابوبکر صدیق او عمر بن الخطاب رضوان الله علیهم اجمعین د قبرونو، او د نبی کریم ﷺ د حجرے مسحه کول یا خکلول یا طواف کول یا د دعاء په وخت کښې ورته مخ کول دا ټول جائز ندی.

فهرست د حج او عمرے احکام

دحج د احکامو پیژندنه	3
د حج شرطونه	5
د حج آداب	7
احرام / د احرام سنت طریقه	9/12
دحج طریقه	14
احرام کښې د داخلیدو طریقه	19
د محرم دپاره حرام کارونه	21
د طواف طریقه	26
د صفاء مروا مینځ کښې سعی	33
د ذی الحجی 8 و9 و10 ورځ	19
د حج ارکان	50
د حج واجبات	51
د مسجدنبوی زیارت	53